

A kriptozoológusok továbbra sem tudnak kézzelfogható bizonyítékokat mutatni a több tucatnyi furcsa élőlényre, amelyet a szemtanúk jelentenek. Viszont olyan sok észlelés történik világszerte egymástól függetlenül, hogy kell, hogy legyen valamilyen alapjuk. Az egyik legérdekesebbek azok, amelyek olyan óriás hüllőkről szólnak, amelyek legin-

lásokat, amelyek szerint az óriáshüllők és az emberek találkoztak egymással.

Jelek a közeli múltból

Spanyolországban, a Palau de la Generalitat palotában látható egy ábrázolás, amelyen Szent György (Kr. u. 285-303) megöli a sárkányt. Az állatnak nincsenek szárnyai, és tüzet

Meghallják a Baziliskusz rémes üvöltését, erre szétszaladnak, és ott hagyják a dögöt a baziliskuszoknak. Az jóllakván nagyot üvölt, és a dolgára mégyen. A Kígyók Királyának is neveztetett, ezokáért midőn széllel jár, az ő fejét testének elejével együtt a földtől felemeli, és felegyenesedve jár.” Egyesek szerint ez a kobra leírása, mások úgy vélik, egy két lábon járó dögevő dinoszauruszról van szó.

Neodinoszauruszok napjainkban

Többször olvashattunk már az afrikai, hosszú nyakú Mokele-mbembéről vagy a szárnyas Kongamatoról, de vannak más, kevésbé ismert dino-kriptidek is. A komodói varánusz 1910-es felfedezése csodának minősült, így a 2,6 méter körüli hüllőt nem hiába hívják sárkánynak. Hozzá hasonló állat volt a Megalania, ami Ausztráliában élt, de 40 000 éve kihalt. A varánusz-szerű hüllő elérhetette akár a 7 métert is, és egy igazi gyilkológép volt. A helyi őslakosok viszont több embernek számoltak be arról, hogy ezt az állatot még az 1800-as években is látták. Történeteik és ábrázolásaik igencsak frissek, alapos gyanúra adnak okot. További észlelések még 1979-ben is történtek, amikor is egy 20 láb hosszúságú gyíkot láttak egy erdei ösvényen. Ha egy ismeretlen óriásgyíkot szeretnénk találni, akkor Indonézia egy lehetséges helyszín lenne, ugyanis több mint 17 000 szigetből áll, amelyek közül körülbelül csak 6000 lakott. Innen is érkeztek bejelentések, és egyesek szerint nem egy Megalaniáról van szó, hanem egy átlagnál sokkal nagyobb varánuszról. Mivel a két faj közös őstől származhat, egyes biológusok szerint gyorsan mutálódhatnak, és néhány generáció alatt kifejlődhet a sárkányok egy sokkal nagyobb változata. Az ausztráliai őslakosok beszélnek a Dirawong nevű lényről, ami az úgynevezett Álomidőkhben segítette az embereket. Ennek hosszú nyaka van, mint a zsiráfnak, és egész bőre pikkelyes, ami megint csak a hüllőket juttatja az eszünkbe. Kalandozunk most Dél-Amerikába, Venezuelába, a több ezer méter magas tepui hegyekre és fennsíkokra. A Parima-hegység a világ egyik legkevésbé felfedezett régiója. Itt él állítólag a Stoa, ami egy hat

A varánusz-szerű hüllő egy igazi gyilkológép volt, és csaknem hét méter hosszúra nőtt

méter hosszú, két lábon járó hüllő, kezei kicsik és fején két kis szarv található. Tapír- és vaddisznóhúson él, ugyanis ragadozó állat. Egy cseh zoológus, Jaroslav Mares 1978-ban egy expedíción vett részt a környéken, valamint a Kurupira-hegyen, és sikerült beszélnie a helyi őslakosokkal. Leírták a Stoát, és leginkább egy kajmánhoz hasonlították, azonban az

Őshüllők a 20. században

A Spanyolországban, a Palau de la Generalitat palotában látható Szent György-ábrázolás

Élő kővületek a dzsungelben

A kriptozoológia világában újra és újra felbukkannak az óriási hüllőkkel kapcsolatos beszámolók. Egyesek dinoszauruszokról szólnak, míg mások gigászi kígyókról. A Dirawong, a Megalania vagy a Stoa a kevésbé ismert szörnyek közé tartoznak. Egy bizarr állat észlelésének még egy magyar természettudós, dr. Sáska László is a szemtanúja volt.

kább a dinoszauruszokhoz hasonlítanak. Számos régészeti lelet és elbeszélés sugallja azt, hogy 65 millió évvel ezelőtt a tömeges kihalás után több faj is fennmaradhatott, még ha a populációjuk jelentős mértékben csökkent is. Ezeket „paleocén dinóknak” hívják, és a régészek által feltárt egyes csontok 40 ezer évesek voltak. Bármilyen hihetetlennek is tűnik, de még a középkorból is találunk olyan ábrázó-

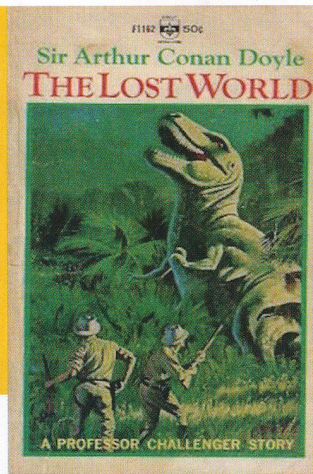
sem okád, helyette viszont éles fogai és karmai vannak, valamint hosszú nyaka és barázdás háta. A lény inkább hasonlít egy dinóra, azon belül is leginkább a Nothosauruszhoz, ami félig szárazföldi élőlény volt, félig pedig vízi életmódot folytatott. A kép magáért beszél, és egyes sárkánytörténetek a valóságon alapulhattak. Egy másik lény, a Baziliskusz, amelyről a 17. századig esett szó, szintén gyanakvásra adhat okot. Alapjában véve egy hüllő két karmos lábbal, gyíkszerű farkkal és kakasfejjel, amely tojásból kel ki. Természetesen a babonás emberek ezt kicsit feltupírozták azzal, hogy az állat már villogó szemével és bűzös leheletével is ölni tud. A görög Ailianosz (Kr. u. 175-235) Az állatok természetéről című könyvében ír a Baziliskuszról: „Afrikában mesélik, hogy a kígyók összegyűlnek, hogy megegyék az öszvér tetemét.

állkapcsa sokkal rövidebb és vastagabb. Mares feljegyzett egy olyan beszámolót is, miszerint a bennszülöttek vadászai egyszer összetaláltak egy példánnyal, és nyilaikkal hiába lőttek rá, a kemény bőrébe nem sikerült behatolniuk, a lény pedig több embert is megölt. A kréta időszakban itt élt a Carnotaurus, aminek a leírása – a fején lévő kis szarvakkal együtt – tökéletesen ráillik a Stoára. Ennek csontvázát viszont csak 1984-ben fedezték fel, de azt olyan jó állapotban, hogy még azt is sikerült kideríteni, hogy a bőre igencsak kemény volt. A Stoával kapcsolatos elbeszélések viszont sokkal korábbiak, így adódik a kérdés, hogy az itt élők mégis hogyan voltak képesek leírni a még fel nem fedezett Carnotaurust? Hát csak úgy, ha valóban találkoztak vele! Ezek a fennsíkok veszélyesek és nehezen megközelíthetőek, de bárki megkérdezhetné, hogy miért nem indítanak egy újabb expedíciót, hogy kiderítsék, valóban élnek-e ott óriáshüllők? Sajnos a helyi kormány számos területet katonai tevékenységek miatt lezárt, és ez akadályozza a kutatást. Megnehezíti a dolgot továbbá az is, hogy a Kurupira helye nincs pontosan behatárolva, így több hegység is szóba került.

Az elveszett világ

Sir Arthur Conan Doyle skót író – Sherlock Holmes figurájának megteremtője – egy 1912-es regényével vált világhírűvé: ez Challenger professzor kalandját mutatja be, aki egy expedíció keretein

kiterjedésű, nádassal borított ingoványt képez, s ebben a folyam elvész. Én már több mint két évtized óta tartó afrikai bolyongásaim alatt sok száz vízilovat láttam! Tudom, hogy mekkora lehet a legnagyobb, és tudom azt is, hogy

belül az Amazonas-medence egyik fennsíkján élő őshüllőket fedez fel. Az ihlet az afrikai kriptid történetekből, Percy Fawcett kalandor és felfedező beszámolóiból, valamint Jules Verne *Utazás a Föld középpontja felé* című könyvéből származhatott, amelyben szintén dinók szerepeltek.

vagy nagyobb távolságra. Néger szolgám, Szige is csak annyit motyogott: „Ige

gumari adalem!” (Ez nem víziló!) A rejtélynek nyomára jönni nem tudtam. Ez az esemény még mindig izgató hatással van reám, úzi, korbácsolja a gondolatot, hogy a megoldás nyitjára találjak. Mégis a következtetés levonásával az ész a józan kritika hatására megtorpan. Nem száll a múltba, hogy fennmaradt mohikánokat keressen, csupán annyit mond, hogy a látott gerinces a tudomány előtt még ismeretlen.”

A Stoá egy hat méter hosszú, két lábon járó hüllő volt: kezei kicsik, a fején két kis szarv található

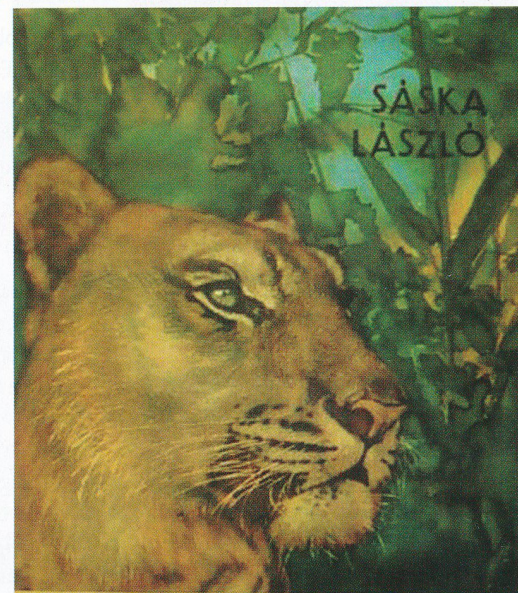
mekkora nagyságúra nőhet meg a legfejlettebb krokodilus. De távcsövémmel ott a tó vize és az ingoványos terület között láttam egy barna állatot: háromszor akkora lehetett, mint a legnagyobb víziló. Csendben mozgott. A délutáni nap világában hol eltűnt, hol ismét felbukkant a távcső látóterében. Víziló volt ott temérdek, de nem a megfigyelt állat mellett, hanem attól kisebb

Egy magyar szemtanú

A nagyenyedi orvos és természettudós, dr. Sáska László (1890-1978) még 1933-ban vándorolt ki Afrikába, és ott is hunyt el. Számos útleírást, tudományos érdekességet és *Életem: Afrika* című könyvét hagyta hátra az utókornak. Új növény- és állatfajokat fedezett fel, melyeket róla neveztek el, továbbá több nemzetközi tudományos szaklap is lekötölte az írásait. Könyvében részletes leírást ad egy olyan állatról, amelyet a tudomány nem ismer. Sáska ismerte az afrikai kriptid elbeszéléseket, így talán emiatt emlékezett meg saját észleléséről is a könyvben, ami így szól: „Én magam szintén észleltem egy olyan állatot, amelyet távoli megtekintésből a jelenleg ismert valamelyik gerinces fajjal azonosítani nem lehet. A Margareta-tó keleti partvidékén ömlik a Gibado folyam a tó vizébe. Ezt azonban úgy kell elképzelni, hogy a szóban forgó területen óriási

A nagyenyedi orvos és természettudós, dr. Sáska László könyvében titokzatos élőlények leírása is megtalálható

ÉLETEM AFRIKA

Akár Sáska észlelését vesszük alapul, akár a cikkben említett többi élőlényt, még az is lehetséges, hogy ezek az észlelések valódiak voltak, de az állatok azóta kipusztultak, és azért sem találták meg őket. A 21. századra ugyanis már több faj kihalt, egyesekből pedig alig pár tucat maradt. A növények pusztulása, az időjárás változása és az ember kártékony beavatkozása miatt a szakértők szerint újabb kihalási hullám várható, és megközelítőleg egymillió fajt fenyeget a végső kipusztulás veszélye.

MISKOLCI LÁSZLÓ